

Onderwijs- en examenregeling 2012 - 2013

Bacheloropleiding Fiscaal recht

Geldig vanaf 1 september 2012

Deze Onderwijs- en examenregeling is opgesteld overeenkomstig artikel 7.13 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW) en is aangevuld met kwaliteitskenmerken zoals vastgelegd in het kaderdocument Leids universitair register opleidingen.

Overeenkomstig artikel 7.14 WHW beoordeelt het faculteitsbestuur de onderwijs- en examenregeling regelmatig en weegt daarbij, ten behoeve van de bewaking en zo nodig bijstelling van de studielast, het tijdsbeslag dat daaruit voor de studenten voortvloeit. De opleidingscommissie heeft op grond van artikel 9.18 WHW tot taak de wijze van uitvoeren van de onderwijs- en examenregeling jaarlijks te beoordelen.

Inhoud:

1. **Algemene bepalingen**
  2. **Beschrijving van de opleiding**
  3. **Onderwijsprogramma**
  4. **Tentamens en examens, vervolgopleiding**
  5. **Toegang en toelating tot de opleiding**
  6. **Studiebegeleiding en studieadvies**
  7. **Overgangsbepalingen**
  8. **Slotbepalingen**
- Bijlage – onderwerpen die verwijzen naar secundaire documenten**
-

Hoofdstuk 1 – Algemene bepalingen

art. 1.1 – Toepasselijkheid van de regeling

Deze regeling is van toepassing op het onderwijs en de examens van de bacheloropleiding fiscaal recht, hierna te noemen: de opleiding.

De opleiding is ingesteld in de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Universiteit Leiden, hierna te noemen: de faculteit.

art. 1.2 – Begripsbepalingen

In deze regeling wordt verstaan onder:

- a. *de wet*: de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW);
- b. *student*: degene die is ingeschreven aan de Universiteit Leiden voor het volgen van het onderwijs en/of het afleggen van de tentamens en de examens van de opleiding;
- c. *onderwijseenheid*: een onderwijseenheid van de opleiding als bedoeld in artikel 7.3 van de wet. De studielast van elke onderwijseenheid wordt uitgedrukt in gehele studiepunten. Aan elke onderwijseenheid is een tentamen verbonden;
- d. [vervallen];
- e. *praktische oefening*: een praktische oefening, als bedoeld in art. 7.13 tweede lid, onder d van de wet, in één van de volgende vormen:
  - het maken van een scriptie,
  - het maken van een werkstuk of een proefontwerp,
  - het uitvoeren van een onderzoeksopdracht,
  - het deelnemen aan een excursie,
  - het doorlopen van een stage,
  - het maken van een tussentijds schriftelijk werk of
  - het deelnemen aan een andere onderwijsleeractiviteit die gericht is op het verwerven van bepaalde vaardigheden;
- f. *propedeuse*: de propedeutische fase van de opleiding, als onderdeel van de opleiding, die is bedoeld in artikel 7.8 van de wet;¹
- g. *opleiding*: een samenhangend geheel van onderwijseenheden, gericht op de verwezenlijking van welomschreven doelstellingen op het gebied van kennis, inzicht en vaardigheden waarover degene die de opleiding voltooid, dient te beschikken. Aan elke opleiding is een examen verbonden.
- h. *examen*: omvat de tentamens verbonden aan de tot de opleiding of de propedeutische fase van de opleiding behorende onderwijseenheden, voor zover de examencommissie dat heeft bepaald met inbegrip van een door haar zelf te verrichten onderzoek als bedoeld in artikel 7.10, eerste lid, van de wet;
- i. *Leids universitair register opleidingen*: het onder verantwoordelijkheid van het College van Bestuur gehouden register² van de door de Universiteit Leiden verzorgde opleidingen als bedoeld in artikel 7 van het Bestuurs- en beheersreglement;
- j. (vervallen)
- k. *examencommissie*: de examencommissie van de opleiding; ingesteld en benoemd krachtens artikel 7.12a van de Wet;
- l. *examinator*: degene die door de examencommissie is aangewezen ten behoeve van het afnemen van tentamens, krachtens artikel 7.12c van de Wet;
- m. *tentamen*: een onderzoek naar de kennis, het inzicht en de vaardigheden van de student met betrekking tot een bepaalde onderwijseenheid, alsmede de beoordeling van de uitkomsten van dat onderzoek

---

¹ Het eerste studiejaar van de opleiding.

² Het kaderdocument 'Leids universitair register opleidingen' is te vinden op <http://www.onderwijs.leidenuniv.nl/onderwijsbeleid/leids-register.html>

(overeenkomstig artikel 7.10 van de wet) door ten minste één daartoe door de examencommissie aangewezen examinator. Een tentamen kan uit meerdere (deel)toetsen bestaan;

n. [vervallen];

o. [vervallen];

p. *studiepunt*: de eenheid waarmee volgens de wet de studielast van een onderwijseenheid wordt uitgedrukt; volgens het ECTS is één studiepunt gelijk aan 28 uren studie;

q. *niveau*: het niveau van een onderwijseenheid volgens de abstracte structuur zoals omschreven in het kaderdocument Leids universitair register opleidingen;

r. *Pre-University-College*: een onderwijsprogramma van de Universiteit Leiden voor een selecte groep van leerlingen uit de twee hoogste klassen van het VWO;

s. *e-studiegids*: de elektronische Studiegids³ bevattende specifieke en bindende informatie over de opleiding. De e-studiegids maakt als bijlage deel uit van deze regeling;

t. *werkdag*: maandag tot en met vrijdag, met uitzondering van de erkende feestdagen en verplichte ADV-dagen waarop de facultaire gebouwen gesloten zijn;

u. *ECTS*: het European Credit Transfer System;

De overige begrippen hebben de betekenis die de Wet daaraan toekent.

art. 1.3 - Gedragscodes

1.3.1 Op het onderwijs van de opleiding zijn van toepassing de regels zoals vastgelegd in de (universitaire) Gedragscode docenten en studenten binnen ICT en Onderwijs⁴ alsmede de (aanvullende) facultaire gedragsregels⁵.

1.3.2 De gedragscode omgangsvormen docenten en studenten⁶ is van toepassing en is bedoeld om een kader te scheppen voor een goed, veilig en stimulerend werk- en studieklimaat binnen de Universiteit Leiden, waarbij docenten en studenten op respectvolle wijze met elkaar omgaan en waarbij wederzijdse acceptatie en wederzijds vertrouwen belangrijke waarden zijn.

---

³ Te vinden op <http://www.studiegids.leidenuniv.nl/>

⁴ De gedragscode docenten en studenten binnen ICT en onderwijs is vastgesteld door het College van Bestuur op 30 juni 2005 en is te raadplegen op <http://www.reglementen.leidenuniv.nl/gedragscodes/gedragscode-ict-en-onderwijs.html>

⁵ De facultaire gedragscode is gepubliceerd op de facultaire website <http://www.law.leidenuniv.nl/studenten/algemenestudentenzaken/regelingen/gedragscode>

⁶ De gedragscode omgangsvormen docenten en studenten is vastgesteld door het College van Bestuur op 19 oktober 2010 en is te raadplegen op <http://media.leidenuniv.nl/legacy/gedragscode-omgangsvormen.pdf>

Hoofdstuk 2 – Beschrijving van de opleiding

Hoofdstuk 2 – Beschrijving van de opleiding

art. 2.1 – Doel van de opleiding

Met de opleiding wordt beoogd:

- Het verwerven van kennis en inzicht op het gebied van het Nederlandse recht in brede zin en met name van het fiscale recht;
- Het verwerven van academisch-juridische vaardigheden en het verwerven van een academische houding waarbij het stellige (fiscale) recht wordt begrepen vanuit het systeem van het recht en de beginselen waarop dat systeem berust, alsmede het verwerven van een academische vorming;
- De voorbereiding op een verdere wetenschappelijke studieloopbaan, in het bijzonder de masteropleiding fiscaal recht;
- Voorbereiding op een maatschappelijke loopbaan.

art. 2.2 [niet van toepassing]

art. 2.3.– Eindkwalificaties/eindtermen

Primair doel van de opleiding is de bachelor uit te rusten met de kennis, inzicht en vaardigheden die noodzakelijk zijn om toegang te krijgen tot de master fiscaal recht.

Afgestudeerden van de opleiding hebben de volgende eindkwalificaties/eindtermen bereikt:

Kennis, inzicht en academische houding

1. De bachelor heeft kennis van en inzicht in het geldende materiële en formele belastingrecht en de begrippen van het recht alsmede in de systematiek van het recht en de grondslagen en beginselen waarop het fiscale rechtssysteem berust.
2. De bachelor heeft grondige kennis van en inzicht in met name de volgende deelgebieden van het belastingrecht:
  - a. belastingtheorieën en belastingbeginselen,
  - b. heffingssysteem en systeem van rechtsbescherming,
  - c. inkomstenbelasting,
  - d. vennootschapsbelasting,
  - e. omzetbelasting,
  - f. Europees belastingrecht en internationaal belastingrecht en de doorwerking daarvan in het Nederlandse belastingrecht,alsmede de samenhang tussen de deelgebieden a t/m f.
3. De bachelor heeft basiskennis van de deelgebieden burgerlijk recht, staats- en bestuursrecht, straf- en strafprocesrecht (in het bijzonder fiscaal strafrecht), internationaal en Europees recht, rechtseconomie en bedrijfseconomie, openbare financiën, loonbelasting, overdrachtsbelasting en dividendbelasting.
4. De bachelor is vertrouwd met de grondslagen van het recht in het algemeen, van de metajuridische aspecten daarvan, en heeft besef van de eigen aard van de (fiscale) rechtsbeoefening.
5. De bachelor heeft kennis van de wordingsgeschiedenis van het (fiscale) recht en is in staat het (belasting)recht te begrijpen als discursieve grootheid – als het altijd voorlopige resultaat van meningsvorming en dogmatiek – en heeft inzicht in de wijze waarop het systeem van het recht en het (fiscale) positieve recht met elkaar verbonden zijn.
6. De bachelor heeft inzicht in de sociaal-maatschappelijke, politieke, ethische en wetenschappelijke context waarin het (fiscale) recht zich ontwikkelt en manifesteert en is in staat om vanuit het systeem van het (belasting)recht kritisch te reflecteren op het (belasting)recht.

Academische en professionele vaardigheden

7. De bachelor is in staat om juridische teksten, waaronder fiscale wetgeving, beleidsbesluiten, jurisprudentie en wetenschappelijke literatuur, te begrijpen en te analyseren, en voor niet-juridische lezers toegankelijk te maken.
8. De bachelor is in staat om eenvoudig fiscaal-juridisch onderzoek te doen, heeft zich daartoe aan de hand van basisnoties van de wetenschapsfilosofie en de onderzoeks- en wetenschapsmethodologie geoefend in het hanteren van wetenschappelijk instrumentarium en het in de praktijk vlot verzamelen en interpreteren van fiscaal-juridische informatie (zowel in papieren als in digitale versies). Hij is getraind in het scherp onderscheiden van feiten en meningen, en het onderscheiden van hoofd- en bijzaken.

9. De bachelor heeft zich grondig geoefend in het geven van een (fiscaal-)juridisch gefundeerd antwoord op vragen uit de praktijk in de vorm van een belastingadvies aan een cliënt, een door een belastinginspecteur opgestelde uitspraak op bezwaar, een uitspraak van de feitenrechter of cassatierechter, enz.
10. De bachelor is in staat om een goed fiscaal-juridisch betoog te schrijven (duidelijke en afgebakende probleemstelling formuleren met een goede opbouw, constructie, juridisch argumentere conclusie, leesbaarheid) en om dit mondeling te presenteren.
11. De bachelor is in staat om een beargumenteerde positie in te nemen in een fiscaal-juridisch debat, en om een standpunt en oordeel te verwoorden met kracht van argumenten.
12. De bachelor is in staat om de vaardigheden onder 8 t/m 11 zowel schriftelijk als mondeling helder, duidelijk en gestructureerd en binnen een bepaalde tijdsperiode uit te oefenen.

Algemene kwalificatie

13. De bachelor beschikt over de juridische kennis, inzicht en vaardigheden die vereist zijn:
  - a) voor toelating tot de vervolgstudie van een fiscale master;
  - b) om op het niveau van paralegal werkzaam te zijn in veelal ondersteunende, algemeen-juridisch en fiscaal-juridisch georiënteerde beroepen binnen zowel de publieke als private sector, dat wil zeggen in functies bij centrale en de centrale overheden en bij het bedrijfsleven;
  - c) om na het volgen van een master met tenminste 60ec aan juridische vakken én na het met goed gevolg afleggen van tentamens van de vakken 'Burgerlijk procesrecht', 'Straf- en strafprocesrecht' en 'Goederenrecht' op het niveau van het 2e of 3e studiejaar van een universitaire juridische opleiding indien deze vakken geen deel uitmaken van het bachelor examen fiscaal recht, toegelaten te worden tot een van de zogenaamde toga-beroepen (dat wil zeggen te voldoen aan het zogenoemde Civiel Effect

art. 2.4 – Inrichting/vorm van de opleiding

art. 2.4.1 De opleidingsvariant wordt zowel voltijds als in deeltijd verzorgd.⁷

art. 2.4.2 De voltijdse opleiding wordt overdag verzorgd. Het onderwijs in de onderwijseenheden wordt ook in de avond gegeven wanneer ten minste tien deeltijdstudenten hieraan deelnemen; een praktische regeling hiervan wordt zo nodig in de e-studiegids opgenomen. Indien daartoe aanleiding is kunnen werkgroepen en/of (hoor- of werk-) colleges ook van 17.00-19.00 uur worden verzorgd. Zie ook de noot bij art. 2.4.1.

art. 2.5 – Studielast

De opleiding bestaat uit 180 studiepunten.

De propedeutische fase heeft een studielast van 60 studiepunten en is een integraal onderdeel van de opleiding.

art. 2.6 – Aanvang van de opleiding; uniforme jaarindeling

De opleiding vangt aan op 1 september. Het cursorisch onderwijs van de opleiding is ingericht volgens de uniforme semesterindeling.⁸

art. 2.7 – Examens van de opleiding

In de opleiding kunnen de volgende examens worden afgelegd:

- a. het propedeutisch examen,
- b. het bachelorexamen.

Alvorens het bachelorexamen afgelegd kan worden, dient het propedeutisch examen met goed gevolg te zijn afgelegd.

art. 2.8 - Voertaal

Met inachtneming van de Gedragscode voertaal⁹ zijn de voertalen binnen de opleiding Nederlands en soms Engels.

⁷ De tijden waarop het onderwijs wordt verzorgd worden in de studiegids en/of het werkboek en/of op Blackboard bekend gemaakt. De idee is om de werkgroepen zowel overdag als 's avonds aan te bieden en de (hoor-)colleges in de namiddag, dwz. vanaf 17.00 uur te verzorgen.

⁸ De uniforme semesterindeling, inclusief de toelichting hierop, is vastgesteld door het College van Bestuur van de Universiteit Leiden op 14 oktober 2004 en gewijzigd op 12 januari 2010.

⁹ De Gedragscode voertaal is vastgesteld door het College van Bestuur op 11 juli 2002 en is te raadplegen op <http://www.reglementen.leidenuniv.nl/gedragscodes/gedragscode-voertaal.html>

art. 2.9 – Kwaliteit

De opleiding is geaccrediteerd door de NVAO¹⁰ en voldoet aan de kwaliteitseisen die op nationaal en internationaal niveau aan opleidingen worden gesteld. Ook voldoet de opleiding aan de kwaliteitsstandaarden voor het onderwijs die zijn vastgelegd in het kaderdocument Leids universitair register opleidingen.

---

¹⁰ *Het Nederlands-Vlaamse Accreditatie Orgaan.*

Hoofdstuk 3 – Onderwijsprogramma - Opbouw van de opleiding

art. 3.1 Verplichte onderwijseenheden.

art. 3.1.1 De opleiding omvat verplichte onderwijseenheden¹¹ met een totale studielast van 180 studiepunten. De keuzevakken waaruit de student verplicht een keuze moet maken zijn onderdeel van die onderwijseenheden.

art. 3.1.2 In de e-studiegids worden de studielast, het niveau¹², de inhoud en de onderwijsvorm van de onderwijseenheden van de onderwijsprogramma's nader omschreven.¹³

art 3.2 Keuzevrijheid

art. 3.2.1 Binnen de in 3.1.1 bedoelde onderwijseenheden kiest de student onderwijseenheden met een totale studielast van 15 studiepunten aan keuzevakken,¹⁴

Toelichting:

Deze onderwijseenheden kunnen worden ingevuld middels:

- minorprogramma's met een omvang van 30 studiepunten die als zodanig zijn opgenomen in het 'Leids universitair register opleidingen' (zie art. 3.2.3);
- 15 ec aan keuzevakken c.q. onderwijseenheden die aan de universiteit Leiden worden gedoceerd voor zover die als keuzevak kunnen worden gevolgd; hiervoor komen onderwijseenheden in aanmerking die niet voorkomen in het verplichte studieprogramma van de opleiding en die ook geen significante mate van overlap vertonen met vakken uit het verplichte programma*.

* Of er een significante mate van overlap bestaat, is af te leiden uit het feit of het betreffende vak al dan niet recht geeft op een (gedeeltelijke) vrijstelling voor een vak uit de opleiding rechtsgeleerdheid en/of vice versa. Voor de vraag bij welke vakken dit het geval is, dient men de studieadviseur te raadplegen.

art. 3.2.2 De invulling van de keuzeruimte behoeft geen goedkeuring van de examencommissie, met uitzondering van het genoemde in artikel 3.2.4

art. 3.2.3 Naast de aan deze universiteit gedoeerde onderwijseenheden komen voor de invulling van de vrije keuzeruimte – onder goedkeuring van de examencommissie – onderwijseenheden verzorgd door een andere Nederlandse of een buitenlandse universiteit dan wel van een andere rechtspersoon met geaccrediteerd initieel onderwijs in aanmerking

art. 3.2.4 Onderwijseenheden waaraan de student deelneemt in het kader van het Honours College kunnen niet gebruikt worden voor de keuzeruimte.

art. 3.2.5 . Een student die is ingeschreven voor de opleiding kan zelf, met toestemming van de daarvoor het meest in aanmerking komende examencommissie, uit onderwijseenheden die door een instelling worden verzorgd een programma samenstellen waaraan een examen is verbonden. Bij het verlenen van de toestemming geeft de examencommissie tevens aan tot welke opleiding van de instelling dat programma wordt geacht te behoren.¹⁵

---

¹¹ Zie tevens de Bijlage van dit OER onder de nummers 1 en 3 t/m 5. De informatie is te vinden via de studiegids op de website <http://www.studiegids.leidenuniv.nl/> Het officiële curriculum is ook te vinden in het document 'Faculteit der Rechtsgeleerdheid. Onderwerp: Onderwijsprogramma 2012-2013'; dit is als pdf bestand te vinden op de website <http://www.law.leidenuniv.nl/studenten/algemenestudentenzaken/regelingen/onderwijsexamenregelingen>

¹² Conform de 'abstracte structuur' als omschreven in het Kaderdocument Leids universitair register opleidingen.

¹³ Zie de vakbeschrijvingen.

¹⁴ Het in het programma genoemde niveauvereiste geldt niet voor keuzevakken die worden aangeboden buiten de Leidse universiteit (zie voor toelichting/motivering bv. de stukken van de Faculteitsraad van 25 juni 2007 over 'Inhoudelijke wijzigingen OER-en voor 2007-2008').

¹⁵ Overeenkomstig artikel 7.3d van de WHW ('vrij onderwijsprogramma in het wetenschappelijk onderwijs'). Het beleid van de Examencommissies is geformuleerd in de notitie 'Vrij (onderwijs-)programma: uitgangspunten en voorwaarden' van oktober 2005.

art. 3.2.6 In afwijking van het gestelde in art. 3.2.1. juncto 3.2.2 kunnen de volgende minoren niet (als zodanig**) worden gekozen omdat de inhoud geheel of gedeeltelijk overeenkomt met verplichte onderwijsseenheden van de opleiding:

- minor Internetrecht**;
- minor Recht, cultuur en ontwikkeling**.

** Van deze beide minoren mag het keuzepakket van 15 ec dat als tweede, verdiepend deel fungeert - en dat geen vakken bevat die tot het verplichte programma behoren (hetgeen wel het geval is met het eerste deel van beide minoren) - wel worden gevolgd ter invulling van de keuzeruimte.

art. 3.3 – Praktische oefeningen¹⁶

art. 3.3.1 Onderwijsseenheden kunnen praktische oefeningen omvatten volgens de daarbij in de vakbeschrijving in de e-studiegids gegeven specificatie van aard en omvang van de werkzaamheden van de student. (Vgl. art. 1.2 lid e). Aangegeven is of de desbetreffende onderwijsseenheden of praktische oefeningen daarin een aanwezigheidsplicht en/of deelnameplicht kennen met het oog op de toelating tot het afleggen van het desbetreffende tentamen, behoudens de bevoegdheid van de examencommissie vrijstelling te verlenen van die verplichting, al dan niet onder oplegging van vervangende eisen. (Vgl. art. 4.1.2.)

Art. 3.3.2 bachelor scriptie / eindwerkstuk

In de e-studiegids staan omvang en studielast van de scriptie/eindwerkstuk beschreven, daarbij zijn de normen vermeld waaraan de scriptie moet voldoen en de gang van zaken rond de begeleiding.¹⁷

art. 3.4 - Deelname aan een onderwijsseenheid

Deelname aan een onderwijsseenheid vindt plaats in de volgorde van inschrijving, met dien verstande dat voor de bij de opleiding ingeschreven studenten plaatsing gegarandeerd is bij de onderwijsseenheden die behoren tot het verplichte deel van de opleiding.

Art. 3.5 Opname van colleges

Het is studenten niet toegestaan audio- of video-opnames van colleges te maken zonder uitdrukkelijke voorafgaande toestemming van de betreffende docent. Indien toestemming wordt verleend, is de student slechts gerechtigd de opname voor eigen gebruik te benutten; verspreiding of publicatie van de opname op welke wijze dan ook is niet toegestaan.

---

¹⁶ Zie tevens de Bijlage van dit OER onder nummer 3.

¹⁷ Zie de vakbeschrijvingen op <https://studiegids.leidenuniv.nl/studies/show/1747/fiscaal-recht1#tab3>
https://studiegids.leidenuniv.nl/courses/show/30534/bachelorscriptie_fiscale_talentenklas
https://studiegids.leidenuniv.nl/courses/show/30880/bachelorscriptie_fiscaal_eindwerkstuk

Hoofdstuk 4 – Tentamens en examens¹⁸ en vervolgoopleiding

art. 4.1 – Tentamengelegenheid

art. 4.1.1 Twee maal per studiejaar wordt de gelegenheid geboden tot het afleggen van het tentamen verbonden aan elk van de onderwijseenheden.

art. 4.1.2 Indien een onderwijseenheid een praktische oefening omvat, dan staat deelneming aan een tentamen als bedoeld in 4.1.1 uitsluitend open voor degenen die met goed gevolg aan de praktische oefening heeft deelgenomen, behoudens de bevoegdheid van de examencommissie om anders te besluiten. Vgl. art. 3.3.

art. 4.1.3 Indien het cijfer van een onderwijseenheid samengesteld wordt uit meerdere deeltolsten kan afgeweken worden van het aantal kansen zoals bedoeld in 4.1.1. Indien hier sprake van is wordt dit vastgelegd in de e-studiegids.

art. 4.1.4 In overeenstemming met artikel 7.13, tweede lid sub h van de wet zijn in (de facultaire tentamenkalender in) de e-studiegids de tentamendata opgenomen.

art. 4.1.5 [*Niet van toepassing*]

art. 4.1.6 Toelating tot een tentamengelegenheid kan door regels van de Examencommissie aan voorwaarden verbonden zijn.¹⁹

art. 4.1.7 In bijzondere gevallen kan de examencommissie een extra herkansing toestaan, dit op verzoek van de student. (Zie art. 4.8 Regels en Richtlijnen Tentamens en Examens)

art. 4.1.8 Indien een tentamen is behaald, vervalt het recht op herkansing. Wordt zonder toestemming van de examencommissie toch aan herkansing deelgenomen, dan vindt geen beoordeling plaats. De uitslag van de eerste toets blijft in stand. (Vgl. art. 4.10.1 Regels en Richtlijnen Tentamens en Examens)

art. 4.2 – Verplichte/aanbevolen volgorde

art. 4.2.1

Voorwaarde in de propedeuse:

Zonder een voldoende voor <i>Leiden Law Practices</i> (zie art. 4.10.1.2) Voor deeltijdstudenten (zie art. 4.10.1.3) geldt: zonder een voldoende voor de <i>taaltoets</i>	mag niet aan de onderwijseenheid ‘ <i>Schrijfvaardigheid: Juridisch Betoog</i> ’ van het eerste jaar worden deelgenomen.

De onderwijseenheden en de tentamens waarmee deze worden afgesloten waaraan niet mag worden deelgenomen alvorens de tentamens van een of meerdere andere onderwijseenheden met goed gevolg zijn afgelegd,²⁰ zijn vermeld in de e-studiegids.

Deze voorwaarden zijn:

Zonder een voldoende voor het vak	mag niet aan onderstaande onderdelen van het tweede en derde jaar worden deelgenomen.
Inleiding burgerlijk recht	Verbintenissenrecht Ondernemingsrecht Romeins recht
Inleiding straf- en strafprocesrecht	Fiscaal strafrecht
Schrijfvaardigheid: juridisch betoog / (studenten ‘oud’: Rechtsvinding in theorie en praktijk ²¹)	Moot Court Fiscaal

¹⁸ Zie voor uitvoeringsmodaliteiten en nadere regeling van de onderhavige onderwerpen het document ‘Regels en Richtlijnen Tentamens en Examens bacheloropleidingen FdR; zie Bijlage onder nummer 9.

¹⁹ Zie de artt. 4.3.1.3 en 4.3.1.4 van de ‘Regels en Richtlijnen Tentamens en Examens bacheloropleidingen FdR’.

²⁰ D.w.z. dat onder voorwaarden een student gerechtigd is deel te nemen aan onderwijseenheden en tentamens uit het tweede en derde jaar van de bachelorfase indien hij/zij het propedeutisch examen niet heeft gehaald.

Propedeutisch examen	Fiscale talentenklas (ba-scriptie) en Fiscaal Eindwerkstuk

<i>Zonder een voldoende voor het vak</i>	<i>wordt afgeraden deel te nemen aan de vakken</i>
[Inleiding] Belastingrecht	Theorie van het belastingrecht Directe belastingen I Directe belastingen II Internationaal belastingrecht I Fiscaal bestuursrecht Moot Court Fiscaal
Economie	Openbare financiën I (voor fiscalisten)
Inleiding staats- en bestuursrecht	Fiscaal bestuursrecht

art. 4.2.2 Voor de onderwijseenheden en de tentamens waarmee deze worden afgesloten die in een bepaalde volgorde moeten worden doorlopen, kan de examencommissie in bijzondere gevallen op schriftelijk en gemotiveerd verzoek van de student in individuele gevallen een andere volgorde bepalen.

art. 4.2.3 Met inachtneming van het in art. 4.2.1 gestelde kan de examencommissie de student op diens verzoek toegang verlenen tot een of meer tentamens van onderwijseenheden uit het tweede of het derde jaar voordat het propedeutisch examen met goed gevolg is afgelegd.²²

art. 4.3 – Vorm van de tentamens

art. 4.3.1a In de (vakbeschrijving van de onderwijseenheden in de) e-studiegids staat vermeld of het tentamen, dan wel de deelttoetsen, van een onderwijseenheid schriftelijk of mondeling dan wel door middel van een vaardigheidstest wordt afgelegd.

art 4.3.1b (Deel-)tentamens kunnen, na goedkeuring van het Onderwijsbestuur en de examencommissie, digitaal worden afgenomen. De betreffende studenten dienen hiervan tijdig op de hoogte te worden gebracht.

art. 4.3.2 In bijzondere gevallen kan op verzoek van de student de examencommissie toestaan dat een tentamen op een andere wijze wordt afgelegd, dan in de e-studiegids is vastgelegd.

art. 4.3.3 Aan studenten met een functiestoornis wordt de gelegenheid geboden de tentamens op een zoveel mogelijk aan hun individuele handicap aangepaste wijze af te leggen. De examencommissie wint zo nodig deskundig advies in alvorens te beslissen. [vgl. art. 6.5]

art. 4.3.4 De tentaminering vindt plaats in het Nederlands of, met inachtneming van de Gedragscode voertaal, in een andere taal. (Vgl art. 2.8.)

art. 4.3.5 Er vindt een individuele beoordeling plaats in geval van presentaties, onderzoek, verslagen of andere onderwijsprestaties die in groepsverband worden verricht.

art. 4.4 – Mondelinge tentamens

art. 4.4.1 Mondeling wordt niet meer dan één persoon tegelijk getentamineerd, tenzij de examencommissie of de examinerator anders heeft bepaald.

art. 4.4.2 Het mondeling afnemen van een tentamen is openbaar, tenzij de examencommissie of de desbetreffende examinerator anders heeft bepaald, dan wel de student daartegen bezwaar heeft gemaakt.

²¹ Zie 'Overgangsregelingen 2011-2012', te raadplegen op

<http://www.law.leidenuniv.nl/studenten/algemenestudentenzaken/regelingen/onderwijsexamenregelingen.html>

²² In de 'Regels en Richtlijnen Tentamens en Examens bacheloropleidingen FdR' is de 'Deelname tentamens 2^e en 3^e studiejaar' nader geregeld. Het artikel luidt:

"Met inachtneming van het in artikel 4.2.1 van de Onderwijs en examenregelingen bacheloropleidingen FdR gestelde [vakken van het 2^e en 3^e studiejaar waaraan niet mag worden deelgenomen zonder bepaalde propedeusevakken te hebben behaald] kan aan de tentamens van onderwijseenheden uit het tweede of derde jaar worden deelgenomen voordat het propedeutisch examen is behaald."

Art. 4.5 Regels examencommissie²³

art. 4.5.1 Conform artikel 7.12b, derde lid, van de wet stelt de examencommissie regels vast over de uitvoering van haar taken en bevoegdheden en over de maatregelen die zij in dat verband kan nemen. De examencommissie heeft daartoe regels en richtlijnen opgesteld.²⁴

art. 4.5.2 De examencommissie draagt er zorg voor dat het recht van de student om beroep in te stellen tegen beslissingen van de examencommissie of de examinatoren is gewaarborgd.

art. 4.6 – Oordeel

art. 4.6.1 De examinerator stelt terstond na het afnemen van een mondeling tentamen het oordeel vast en reikt de student een daarop betrekking hebbende schriftelijke verklaring uit.

art. 4.6.2 Binnen vijftien werkdagen na de dag waarop het tentamen of de deelttoets is afgenomen stelt de examinerator het oordeel over een schriftelijk of op andere wijze afgenomen tentamen of deelttoets vast en verschaft de administratie van de opleiding de nodige gegevens ten behoeve van de uitreiking van het schriftelijk of digitaal bewijsstuk van het oordeel aan de student.²⁵

art. 4.6.3 Wanneer niet aan de in 4.6.2 vermelde termijn van vijftien dagen kan worden voldaan, dan wordt de student hiervan op de hoogte geteld binnen deze termijn. Tevens wordt de dan geldende procedure aan de student meegedeeld.²⁶

art. 4.6.4 De uitslag van het tentamen wordt uitgedrukt in een geheel getal of een getal met maximaal één decimaal tussen 1.0 tot 10.0, beide grenzen inbegrepen. De uitslag wordt niet uitgedrukt in een getal tussen 5.0 en 6.0.²⁷

art. 4.6.5 Het schriftelijk tentamen is met goed gevolg afgelegd als de uitslag 6.0 of hoger is.

art. 4.6.6 Het met voldoende resultaat deelnemen aan een praktische oefening kan gelden als het behalen van een tentamen in de zin van artikel 7.10 van de WHW.

art 4.6.7 [Niet van toepassing]

art. 4.6.8 Op de schriftelijke of digitale verklaring van het oordeel over een tentamen dan wel bij of op het tentamen dan wel in de Blackboard omgeving van de betreffende onderwijsseenheid, wordt de student gewezen op het inzagerecht bedoeld in artikel 4.8 en op de beroepsprocedure.

art. 4.6.9 De examencommissie geeft aan of en zo ja onder welke voorwaarden zij gebruik zal maken van de haar in art. 7.12b, derde lid, van de wet gegeven bevoegdheid om te bepalen dat niet ieder tentamen met goed gevolg behoeft te worden afgelegd, en/of onder welke voorwaarden de resultaten van deelttentamens elkaar kunnen compenseren. Deze regels zijn opgenomen in art. 5.2 de Regels en richtlijnen van de examencommissie.

art. 4.7 – Geldigheidsduur

art. 4.7.1 Het propedeutisch examen heeft een onbeperkte geldigheidsduur.

---

²³ Zie tevens de Bijlage van dit OER onder nummer 9.

²⁴ Daartoe behoren de maatregelen die worden genomen in geval van fraude, waaronder begrepen het plegen van plagiaat. Een-en-ander is vastgelegd in hfds. 6 van de 'Regels en Richtlijnen Tentamens en Examens bacheloropleidingen FdR'.

[NB Wat de FdR resp. de UL verstaan onder plagiaat, hoe zij daarover denkt, en wat de gevolgen kunnen zijn als een student zich daaraan schuldig maakt is te vinden op de facultaire website

<http://www.law.leidenuniv.nl/studenten/algemenestudentenzaken/regelingen/plagiaat.html> en de universitaire informatiepagina met algemene informatie over plagiaat:

<http://media.leidenuniv.nl/legacy/Regelgeving%20plagiaat.pdf>]

²⁵ Toelichting bij art. 4.6.2 - nakijktermijn tentamens (zie tevens § 4.3.7 Handboek docenten alsmede § 6.1.1)

Volgens de interne regels van de FdR impliceert deze bepaling dat uiterlijk op de 14e werkdag na de dag van het tentamen het cijfer moet worden bekend gemaakt. In verband met de verwerking van de cijfers door het Onderwijs Informatie Centrum moeten de cijfers op de 13e werkdag bij het OIC worden aangeleverd.

In verband met wettelijke verplichtingen geldt dat in sommige situaties de nakijktermijn korter is dan hiervoor genoemd (denk aan afsluiten studiejaar) – de termijnen die gelden in die situaties worden door het Onderwijs Informatie Centrum bekend gemaakt aan de secretariaten van de afdelingen en/of de vakcoördinatoren.

²⁶ Dwz. dan indien bij een tentamen de cijfers niet op tijd bij het Onderwijs Informatie Centrum kunnen worden aangeleverd dan wel het OIC niet in staat is op tijd de cijfers bekend te maken, dan wordt door de vakcoördinator of de examinerator respectievelijk het hoofd van het OIC in een zo vroeg mogelijk stadium een gemotiveerd verzoek om uitstel ingediend bij de directeur Onderwijs. Wanneer dit wordt gehonoreerd moet de vakcoördinator of examinerator of afdeling waarbij het tentamen wordt afgenomen de student(en) uiterlijk op de veertiende werkdag na het tentamen hiervan op de hoogte stellen alsmede van de dan geldende procedure.

²⁷ Vgl. de 'Regels en Richtlijnen Tentamens en Examens bacheloropleidingen FdR' (in de artikelen 18.3 en 18.4 R&R T&E onder het kopje 'beoordeling tentamens').

art. 4.7.1.b De tentamens in de propedeutische fase behouden voor voltijdstudenten hun geldigheid tot het einde van het 2e (tweede) academische jaar en voor deeltijdstudenten tot het einde van het 3e (derde) academische jaar, volgend op het jaar waarin deze vakken met goed gevolg zijn afgelegd, behoudens de bevoegdheid van de examencommissie de geldigheidsduur te verlengen. Een-en-ander met inachtneming van de regels van het bindend studie advies – vgl. art. 6.3.1.

art. 4.7.1.c Voor studenten die op of na 1 september 2009 een aanvang hebben gemaakt met de opleiding geldt dat de geldigheid van alle met goed gevolg afgelegde tentamens van de vakken van het 2^e en 3^e studiejaar verloopt nadat de student vier jaar ingeschreven heeft gestaan voor de bacheloropleiding. Minimaal het aantal zogenoemde ‘toegekende bestuursmaanden’ voor activiteiten wordt opgeteld bij de termijn van vier jaar; daarbij rekening houdend met een discrepantie tussen het aantal feitelijk toegekende bestuursmaanden en de daadwerkelijk geleverde bestuurlijke inspanning.

Bij deeltijdstudenten verloopt de geldigheid nadat de student acht jaar ingeschreven heeft gestaan.

De examencommissie kan zowel bij voltijd- als deeltijdstudenten de geldigheidsduur van met goed gevolg afgelegde tentamens met maximum één jaar verlengen. (Vgl. art. 4.7.4.) De Examencommissie houdt daarbij rekening met alle individuele en bijzondere omstandigheden van het geval zoals de planningsmogelijkheden onderwijs- en tentamenroosters en eventuele andere studiegerelateerde aangelegenheden zoals een studieverblijf in het buitenland.

Bij studenten die na aanvang van de opleiding hun vorm van inschrijving wijzigen van een voltijdse in deeltijdse vorm geldt de regeling van de geldigheidsduur ten tijde van aanvang van de eerste inschrijving voor de opleiding. In afwijking hiervan kan de examencommissie op deze studenten de regeling van deeltijdstudenten toepassen indien een student daartoe een schriftelijk verzoek indient en daarin aannemelijk maakt dat hij los van de hiervoor genoemde ‘vierjaarsregel geldigheidsduur tentamens voltijdstudenten’ anderszins gegronde reden heeft de studie als deeltijdstudent te vervolgen. Toepassing vindt dan plaats naar evenredigheid van de jaren dat een student als voltijd- en deeltijdstudent staat ingeschreven.

art. 4.7.1.d In afwijking van artikel 4.7.1.c geldt voor studenten die vóór 1 september 2009 de opleiding zijn begonnen dat de tentamens van het tweede en derde jaar van de bacheloropleiding voor voltijdstudenten hun geldigheid behouden tot het einde van het 5e (vijfde) academische jaar en voor deeltijdstudenten tot het einde van het 7e (zevende) academische jaar, volgend op het jaar waarin deze vakken met goed gevolg zijn afgelegd.

Voor studenten die vóór 1 september 2005 een aanvang met de studie hebben gemaakt geldt dat de tentamens van het tweede en derde jaar van de Bachelor hun geldigheid behouden tot het einde van het 7e (zevende) academische jaar, volgend op het jaar waarin deze vakken met goed gevolg zijn afgelegd. Dit alles behoudens de bevoegdheid van de examencommissie de geldigheidsduur van tentamencijfers te verlengen.

art. 4.7.2 [Niet van toepassing – art. 4.7.1.a].

art. 4.7.3 [Niet van toepassing – art. 4.7.1.b t/m 4.7.1.d].

art. 4.7.4 De examencommissie kan conform de door haar gestelde richtlijnen, op verzoek van de examinandus, de geldigheidsduur met maximaal één jaar verlengen.

art. 4.8 – Inzagerecht en nabespreking

art. 4.8.1 Gedurende dertig dagen direct na de bekendmaking van de uitslag van een schriftelijk tentamen heeft de student recht op inzage in zijn/haar beoordeeld werk.

De examiner heeft de bevoegdheid te bepalen dat de inzage collectief dan wel individueel plaatsvindt en hij kan tevens een plaats en tijdstip bepalen waarop dit geschiedt.

art. 4.8.2 Gedurende de in 4.8.1 genoemde termijn kan een belanghebbende kennis nemen van vragen en opdrachten van het desbetreffende tentamen, alsmede zo mogelijk van de normen aan de hand waarvan de beoordeling heeft plaatsgevonden.

art. 4.8.3 Op verzoek van de student dan wel op instigatie van de examiner vindt een nabespreking plaats. Deze mogelijkheid wordt tegelijkertijd met de uitslag of ten tijde van de uitslag van het tentamen bekendgemaakt, bijvoorbeeld via de Blackboard omgeving van het desbetreffende vak.

art. 4.8.4 De examiner heeft de bevoegdheid te bepalen of de nabespreking collectief dan wel individueel plaatsvindt.

art. 4.8.5 De inzage en nabespreking geschieden op een door de examiner te bepalen plaats en tijdstip.

Inzage en nabespreking kunnen samenvallen.

art. 4.8.6 Indien de betrokkene aantoonbaar overmacht verhinderd te zijn of te zijn geweest, dan wordt hem/haar een andere gelegenheid geboden, zo mogelijk binnen de in het eerste lid genoemde termijn.

art. 4.9 – Vrijstellingen van tentamens en/of praktische oefeningen

art. 4.9.1 De examencommissie kan de student op diens verzoek, gehoord de desbetreffende examiner, vrijstelling verlenen van het afleggen van één of meer tentamens of van deelneming aan praktische oefeningen, indien de student:

- a. een qua inhoud en niveau en studielast overeenkomstige onderwijseenheid van een universitaire of hogere beroepsopleiding heeft voltooid, dan wel
- b. aantoon, al dan niet in aanvulling op het onder a. genoemde, door werk- of beroepservaring over voldoende kennis en vaardigheden te beschikken met betrekking tot de desbetreffende onderwijseenheid, dan wel
- c. met goed gevolg het Pre-University College heeft voltooid; de examencommissie bepaalt in dit geval of en zo ja voor welke onderwijseenheid of welke onderwijseenheden vrijstelling wordt verleend.

art. 4.9.2 Indien het onderwijseenheden van de minor²⁸ betreft neemt de verantwoordelijke examencommissie pas een beslissing over het al dan niet verlenen van een vrijstelling nadat de examencommissie van de opleiding die de minor verzorgt, is gehoord.

art. 4.10 – Examen

art. 4.10.1.1 De examencommissie reikt een getuigschrift uit wanneer uit de door de student overgelegde bewijzen van door hem afgelegde tentamens blijkt dat het examen met goed gevolg is afgelegd.²⁹

art. 4.10.1.2 Voor propedeuse *voltijd*studenten die zich vanaf of na 1 september 2010 voor de opleiding hebben ingeschreven geldt:

Leiden Law Practices* is een eis voor het propedeutisch examen. Een student moet aan de juridische taaltoets hebben deelgenomen en deze met goed gevolg hebben afgelegd en hij moet 80% (tachtig procent) van de bijeenkomsten van *Leiden Law Practices* feitelijk hebben bijgewoond en, voor zover van toepassing, hebben voorbereid en in de bijeenkomsten actief hebben deelgenomen, alvorens hij het propedeutisch examen kan afleggen. - In afwijking van het voorgaande geldt voor de student die vóór 1 september 2012 aan de opleiding is begonnen niet de eis voor het propedeutisch examen dat hij de juridische taaltoets met goed gevolg moet hebben afgelegd..

* *Nadere informatie over Leiden Law Practices is o.a. te vinden in de syllabus/handleiding 'Faculteit der Rechtsgeleerdheid Leiden Law Practices 2012-2013'.*

art. 4.10.1.3 De propedeuse *deeltijd*studenten (en de *voltijd*studenten die vóór 1 september 2007 zijn begonnen met de bacheloropleiding maar die nog niet het propedeutisch examen zoals bedoeld in art. 2.7.1 onder letter a hebben afgelegd - ook wel aangeduid als *herkansers*), zijn vrijgesteld van deelname aan de *Leiden Law Practices* [behoudens de bevoegdheid van de examencommissie om in bijzondere gevallen anders te besluiten], met uitzondering van de juridische taaltoets.

art. 4.10.1.4 Voor *voltijd*studenten die zich pas in de loop van de maand september inschrijven voor de opleiding, geldt zo nodig een afzonderlijk regiem met betrekking tot de *Leiden Law Practices* van het eerste semester. Op verzoek van een student beslist de Examencommissie, gehoord hebbende het Onderwijsbestuur en/of de directeur Onderwijs, afhankelijk van de omstandigheden en mogelijkheden van het geval, dienaangaande ad hoc over de inhoud van het te volgen *Leiden Law Practices* en de 80%-eis in art. 4.10.1.2.

art. 4.10.1.5 Voor een zogenoemde '*zij-instromer*' (dat wil zeggen een student die zich inschrijft voor de opleiding en die voor de propedeuse één of meer vrijstellingen krijgt) geldt naar gelang de inschrijving als *voltijd*- of *deeltijd*student, de regeling van art. 4.10.1.2 respectievelijk 4.10.1.3, behoudens de bevoegdheid van de examencommissie om in bijzondere gevallen anders te besluiten.

art. 4.10.2 De examencommissie kan zelf een tot het examen behorend onderzoek naar de kennis, het inzicht en de vaardigheden van de examinandus instellen en de uitkomsten daarvan beoordelen.

art. 4.10.3 De getuigschriften van het bachelorexamen worden elf maal per studiejaar uitgereikt op door de examencommissie vastgestelde data.³⁰

art. 4.10.4 Het getuigschrift wordt niet uitgereikt dan nadat het College van Bestuur heeft verklaard dat aan de procedurele eisen voor de afgifte is voldaan. Per opleiding wordt één getuigschrift uitgereikt. Op het getuigschrift wordt vermeld dat de opleiding dan wel de afstudeerrichting is verzorgd door de Universiteit Leiden.

art. 4.10.5 Overeenkomstig de regeling als bedoeld in artikel 7.11, derde lid, van de wet kan degene die aanspraak heeft op uitreiking van een getuigschrift de examencommissie verzoeken daartoe nog niet over te gaan

art. 4.10.6 Aan het getuigschrift wordt een in het Nederlands of in het Engels gesteld supplement toegevoegd dat voldoet aan het Europese overeengekomen standaardformat. Tezamen met het getuigschrift wordt een vertaling van het getuigschrift en een certificaat in het Latijn uitgereikt.

art. 4.11 – Graadverlening

art. 4.11.1 Aan degene die het examen fiscaal recht met goed gevolg heeft afgelegd, wordt de graad 'Bachelor of Laws' (LL.B) verleend.

²⁸ Dit heeft betrekking op het minorsysteem (vgl. art. 3.1.2).

²⁹ De student dient zich daartoe te wenden tot het Onderwijs Informatie Centrum van de faculteit.

³⁰ Het examen kan elf maal per studiejaar worden afgelegd, dwz. dat de diploma uitreiking 11 keer per jaar plaatsvindt - iedere maand met uitzondering van juli.

art. 4.11.2 De verleende graad wordt op het getuigschrift van het examen aangetekend.

art. 4.12 – Vervolgopleiding

art. 4.12.1 Degene aan wie de graad bachelor is verleend (zoals bedoeld in art. 4.11) heeft voldaan aan de toelatingseis van de masteropleiding fiscaal recht aan de faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Universiteit Leiden.

art. 4.12.2 Indien een masteropleiding niet aansluit op de opleiding, dan kunnen er eisen worden gesteld aan de toelating. Deze eisen zijn vermeld in de Onderwijs- en examenregeling van de masteropleiding.

Hoofdstuk 5 – Toegang en toelating tot de opleiding

Paragraaf 5.1 *Rechtstreekse toegang*

Artikel 5.1. **Rechtstreekse toegang**

Art. 5.1.1 Rechtstreekse toegang tot de opleiding hebben degenen die voldoen aan de voorwaarden genoemd in de artikelen 7.24, 7.25 en 7.28 van de wet.

Art. 5.1.2 Het College van Bestuur kan de toegang in bepaalde in de wet omschreven gevallen weigeren door gebruik te maken van zijn bevoegdheid krachtens de tweede en derde volzin van artikel 7.28, eerste lid, van de wet.³¹

Paragraaf 5.2. *(Niet-rechtstreekse) Toelating*

Artikel 5.2 *[niet van toepassing]*

Artikel 5.3 *[niet van toepassing]*

Artikel 5.4 *[niet van toepassing]*

Artikel 5.5 **Nederlandse taal**

5.5.1. Bezitters van een buiten Nederland afgegeven diploma voldoen aan de eis inzake voldoende beheersing van de Nederlandse taal door het met goed gevolg afleggen van het examen niveau 3 van de cursus Nederlandse als Tweede Taal, georganiseerd door de Universiteit Leiden.

5.5.2. De examencommissie kan in bijzondere gevallen vrijstelling verlenen van het onder 5.4.1 bedoelde examen.

Artikel 5.6 **Colloquium doctum**

Het toelatingsonderzoek³², bedoeld in artikel 7.29 van de wet, heeft betrekking op de volgende vakken op het daarbij vermelde niveau:

vak	niveau
Engels	vwo-eindexamen of IELTS 6.0
Frans of Duits	vwo-eindexamen
Nederlandse tekstverklaring	vwo-eindexamen
Geschiedenis	vwo-eindexamen.

---

³¹ In de artikelen 7.23a t/m 7.28 van de WHW zijn geregeld de ‘vooropleidingseisen en toelatingseisen’.

³² De Toelatingscommissie bepaalt de eisen die worden gehanteerd in het toelatingsonderzoek dat wordt ingesteld naar de vraag of er sprake is van geschiktheid voor het onderwijs van de opleiding en van voldoende beheersing van de taal om het onderwijs te kunnen volgen. Tevens bepaalt de Toelatingscommissie welke van de vakken worden getoetst alsmede de wijze waarop deze worden getoetst. Zie art. 7.29 WHW.

Hoofdstuk 6 – Studiebegeleiding en studieadvies

art. 6.1 – Studievoortgangadministratie

art. 6.1.1 De opleiding³³ registreert de individuele studieresultaten van de studenten.

art. 6.1.2 De opleiding verschaft de student ten minste eenmaal per jaar een overzicht van de door hem behaalde studieresultaten.³⁴

art. 6.1.3 Met ingang van het tweede jaar van inschrijving vraagt de opleiding elke student jaarlijks een studieplan over te leggen waaruit blijkt welke tentamens hij voornemens is af te leggen en aan welke voor de opleiding relevante extracurriculaire activiteiten en door het College van Bestuur erkende nevenactiviteiten hij voornemens is deel te nemen.³⁵

art. 6.2 – Introductie en studiebegeleiding

art. 6.2.1 De opleiding draagt zorg voor de introductie en de studiebegeleiding van de studenten die voor de opleiding zijn ingeschreven, mede ten behoeve van hun oriëntatie op mogelijke studiewegen in en buiten de opleiding.

art. 6.2.2 De opleiding biedt de student de mogelijkheid minimaal één maal per jaar met een studieadviseur, een mentor of tutor de studievoortgang te bespreken.

art. 6.3 – Studieadvies³⁶

art. 6.3.1 In zijn eerste en tweede jaar van inschrijving, zolang de propedeuse niet is behaald, krijgt elke student schriftelijk advies over de voortzetting van zijn opleiding.

De examencommissie is door het faculteitsbestuur gemandateerd tot het uitbrengen van het studieadvies. Voor informatie over de eisen, het aantal malen dat en de tijdstippen waarop dit gebeurt, alsmede voor consequenties die daaraan worden of kunnen worden verbonden, wordt verwezen naar de Regeling bindend studieadvies Universiteit Leiden zoals die geldt in het betrokken studiejaar.

art. 6.3.2 [niet van toepassing]

art. 6.4.3 Een bindend negatief advies geldt uitsluitend voor de opleiding waarvoor de student ingeschreven staat.

art. 6.3.4 Desgevraagd krijgt de student een mondelinge toelichting op het advies en informatie over de voortzetting van zijn studie in of buiten de faculteit en over eventuele andere opleidingsmogelijkheden.

art. 6.4 – Topsport

Aan studenten die topsport bedrijven, wordt de gelegenheid geboden het onderwijs c.q. hun studie zoveel als redelijkerwijs mogelijk is aan de eisen van hun sportieve bezigheden aan te passen. Om vast te stellen wie tot deze categorie behoren, hanteert de opleiding de richtlijnen van het College van Bestuur.

art. 6.5 – Duurzame functiestoornis

Aan studenten met een handicap of met een chronische ziekte wordt de gelegenheid geboden hun studie, zoveel als redelijkerwijs mogelijk is, aan de beperkingen die de functiestoornis met zich meebrengt aan te passen.

art. 6.6 – Buitenlandverblijf en stage

Voor studenten die tengevolge van een door de examencommissie goedgekeurd buitenlands studieverblijf of een goedgekeurde stage aantoonbare studievertraging zouden ondervinden, wordt voor zover als redelijkerwijs mogelijk is een regeling getroffen om de vertraging te beperken.

---

³³ In casu het Onderwijs Informatie Centrum (OIC).

³⁴ Dwz. een student kan het gehele jaar door via uSis de studieresultaten inzien, indien nodig wordt of op instigatie van de faculteit of op zijn/haar verzoek een uitdraai gegeven.

³⁵ Indien, naar het inzicht van de opleiding, de student (ernstige) studievertraging oploopt ten opzichte van de nominale studievoortgang, attendeert de opleiding de student op de plicht tot het indienen van een studieplan en de mogelijkheid daarbij ondersteuning te krijgen.

³⁶ Zie tevens de Bijlage van dit OER onder nummer 10.

Hoofdstuk 7 - Overgangsbepalingen

art. 7.1 Bepalingen betreffende eerder voor de opleiding ingeschreven studenten

art. 7.1.1 Met ingang van 1 september 2012 geldt voor studenten die voor de eerste maal voor de opleiding zijn ingeschreven dat de Onderwijs- en examenregeling voor de duur van één jaar van kracht blijft.

art. 7.1.2 Voor studenten die vóór 31 augustus 2012 voor de eerste maal voor de opleiding zijn ingeschreven op een tijdstip niet langer dan vier jaren voor de datum waarop deze regeling van kracht is geworden blijven de hoofdstukken 3 en 4 van de Onderwijs- en examenregeling van toepassing, zoals die luiden op het moment van de eerste inschrijving.

art. 7.1.3 (niet van toepassing)

art. 7.1.4 Indien onderwijsseenheden als bedoeld in de artikelen 3.1.1 (verplichte onderwijsseenheden) van de op grond van art. 7.1.1 van toepassing zijnde Onderwijs- en Examenregeling niet meer wordt aangeboden, dan wijst de Examencommissie vervangende onderwijsseenheden aan. Zo nodig worden onderwijsseenheden aangewezen die door een andere instelling worden aangeboden.³⁷

---

³⁷ - Met ingang van 1 september 2008 en 1 september 2009 heeft het onderwijsprogramma omvangrijke wijzigingen ondergaan. Het minorsysteem (bij de FdR 15 ec) werd o.a. geïntroduceerd en sommige vóór 2008 of 2009 bestaande vakken zijn vervallen terwijl nieuwe vakken werden geïntroduceerd. Ook zijn in de curricula diverse vakken gewijzigd wat betreft indeling in studiejaar of semester. Voor de wijzigingen zijn overgangsbepalingen getroffen – deze zijn te vinden op <http://media.leidenuniv.nl/legacy/Overgangsregelingen-Ba2+Ba3+master%20Fiscaal.pdf>, en <http://www.law.leidenuniv.nl/studenten/algemenestudentenzaken/regelingen/onderwijsexamenregelingen>. Behalve de Overgangsregeling is op die website ook de navolgende relevante informatie opgenomen: een notitie met een 'overzicht van de curriculumwijzigingen'; hierin zijn ook de doelen en uitgangspunten van het nieuwe beleid opgenomen en de 'Onderwijsprogramma's 2009-2010'.

- Wijzigingen in de bachelor- en master onderwijsprogramma's 2010-2011 alsmede de bijbehorende overgangsregelingen zijn opgenomen in het document 'Onderwijsprogramma's 2010-2011 en overgangsregelingen', te raadplegen op diezelfde website.

- Wijzigingen in de onderwijsprogramma's 2011-2012 alsmede de bijbehorende overgangsregelingen zijn opgenomen in het document 'Overgangsregelingen 2011-2012', te raadplegen op diezelfde website.

Hoofdstuk 8 – Slotbepalingen

art. 8.1 – Wijziging

art. 8.1.1 Wijzigingen van deze regeling worden door het faculteitbestuur na voorafgaande instemming van de faculteitsraad bij afzonderlijk besluit vastgesteld.

art. 8.1.2 Wijzigingen in deze regeling die van toepassing zijn voor een bepaald studiejaar moeten voor de aanvang van dat studiejaar zijn vastgesteld en op de daarvoor bepaalde wijze zijn gepubliceerd. Hiervan kan uitsluitend worden afgeweken als een snellere invoering van een wijziging strikt noodzakelijk is en als daarbij de belangen van de studenten redelijkerwijs niet worden geschaad.

art. 8.1.3 Een wijziging kan voorts niet ten nadele van studenten van invloed zijn op enige beslissing welke krachtens deze regeling door de examencommissie is genomen ten aanzien van een student.

art. 8.2 – Bekendmaking

De opleiding draagt zorg voor een passende bekendmaking van deze regeling en van de regels en richtlijnen die door de examencommissie zijn vastgesteld, alsmede van elke wijziging van deze stukken.³⁸

art. 8.3 – Inwerkingtreding

Deze regeling treedt in werking op 1 september 2011.

Bijlage

(Overzicht van) onderwerpen waarbij in onder andere de genoemde artikelen verwezen wordt naar nadere informatie:

0. *De Onderwijs- en examenregeling*;
deze is te vinden op:
<http://www.law.leidenuniv.nl/studenten/algemenestudentenzaken/regelingen/onderwijsexamenregelingen>
  1. *Onderwijseenheden (vakken) van het onderwijsprogramma van de propedeuse - inclusief studielast en niveau* (artikel 3.1).
  2. *Verplichte onderwijseenheden (vakken) in het tweede en derde jaar – inclusief studielast en niveau* (artikel 3.1).
- [NB 1 + 2 tezamen bevatten het curriculum]
3. *Onderwijseenheden (vakken) die een praktische oefening omvatten* (artikel 3.3 en art. 1.2 onder de letter e).
  4. *Vorm van de tentamens* (artikel 4.3).
  5. *Onderwijseenheden (vakken) waarbij mondelinge tentaminering in groepsverband plaatsvindt* (artikel 4.4).

Ad 1 t/m 5:

- de informatie van 1 en 2 is te vinden op:

<https://studiegids.leidenuniv.nl/studies/show/1868/fiscaal-recht1>

Het curriculum is ook te vinden in het document 'Faculteit der Rechtsgeleerdheid. Onderwerp:

Onderwijsprogramma 2012-2013'; dit is als pdf bestand te vinden op de website

<https://studiegids.leidenuniv.nl/studies/show/1747/fiscaal-recht1>

<http://www.law.leidenuniv.nl/studenten/algemenestudentenzaken/regelingen/onderwijsexamenregelingen>

- De informatie van 3, 4 en 5 is opgenomen in de vakbeschrijvingen van de onderwijseenheden, te vinden:

<https://studiegids.leidenuniv.nl/studies/show/1868/fiscaal-recht1> > klikken op het jaar van de

desbetreffende opleiding > klik op het desbetreffende vak.

6. *Bepalingen inzake de scriptie* (artikel 3.3.2).
Deze informatie is primair opgenomen in de 'Scriptiehandleiding voor Bachelor- en Masterscriptie'; te vinden op: <http://www.law.leidenuniv.nl/studenten/onderwijsinformatie/scriptiehandleiding.html> en in de vakbeschrijving, - te vinden op https://studiegids.leidenuniv.nl/courses/show/34461/bachelorscriptie_fiscaal_eindwerkstuk

---

³⁸ Deze regelingen worden geplaatst op de facultaire website.

https://studiegids.leidenuniv.nl/courses/show/34249/bachelorscriptie_fiscale_talentenklas
daarnaast zijn bepalingen van de Examencommissie van kracht zoals opgenomen in de Regels en richtlijnen voor de tentamens en examens (zie hieronder onder 9.).

7. *Tentamendata* (artikel 4.1);
Deze zijn opgenomen in de facultaire tentamenkalender op:
<http://www.leidenuniv.nl/rechten/osi/tntkal/>
8. De documenten betreffende de wijzigingen in het onderwijsprogrammavan diverse studie jaren en de daarbij behorende overgangsregelingen (vgl. hfdst. 7 OER) zijn te vinden op
<http://www.law.leidenuniv.nl/studenten/algemenestudentenzaken/regelingen/onderwijsexamenregelingen>
9. *Regels en richtlijnen voor de tentamens en examens* (artikel 4.5.1 en 4.5.2).
Het document 'Regels en Richtlijnen Tentamens en Examens bacheloropleidingen FdR' is te vinden op:
<http://www.law.leidenuniv.nl/studenten/algemenestudentenzaken/regelingen/onderwijsexamenregelingen>
10. *Bindend studieadvies* (artikel 6.3), de 'Regeling bindend studieadvies Universiteit Leiden';
te vinden op: <http://www.studenten.leidenuniv.nl/rechtspositie-en-regelingen/regelingen/bsa.html>

EINDE